

DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas		
Kognityvinė lingvistika			
Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)		
Koordinuojantis: doc. dr. Inesa Šeškauskienė	Filologijos fakulteto Anglų filologijos katedra, Baltistikos katedra		
Kitas (-i): dr. Eglė Žilinskaitė			
Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas		
Antroji (magistro)	pasirenkamasis		
Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)	
Paskaitos, seminarai, konsultacijos, savarankiškas darbas	Rudens arba pavasario semestras	Lietuvių ir anglų (skaitoma literatūra)	
Reikalavimai studijuojančiajam			
Išankstiniai reikalavimai: Bendrosios kalbotyros įvadas, semantikos įvadas ar panašūs bakalauro pakopos kursai Anglų kalbos mokėjimo lygis – ne žemesnis nei B2 pagal BEKM		Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra	
Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	35	100
Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos			
Šiuo moduliui ugdomos šios <u>bendrosios</u> kompetencijos: <ul style="list-style-type: none"> • Analitinis, kritiškas ir kūrybinis mąstymas; • gebėjimas teorines žinias taikyti praktikoje. Šiuo moduliui ugdomos šios <u>dalykinės</u> kompetencijos: <ul style="list-style-type: none"> • Supratimas apie paviršinės kalbos struktūros ir semantikos sąsajas bei jų kognityvinį pobūdį; • Supratimas apie kognityvinės lingvistikos atsiradimą, raidą, terminiją ir teorinius principus bei jų pagrindėjus, šios krypties teikiamus tyrimo privalumus, nebūdingus kai kurioms ankstesnėms lingvistikos kryptims. • Gebėjimas skaityti, suprasti, argumentuotai aptarti kognityvinės lingvistikos teorinę ir taikomąją literatūrą, savarankiškų darbų metu išmokyti taikyti teorines kognityvinės kalbotyros nuostatas kalbai analizuoti. 			
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Studentas suvoks kognityvinės lingvistikos teorinius principus ir jų genezę, gebės juos analizuoti ir kritiškai vertinti kitų kalbotyros krypčių ir metodų kontekste. 2. Studentas suvoks paviršinės kalbos struktūros ir semantikos sąsajas bei kognityvinį jų pobūdį; 3. Studentas gebės taikyti teorines kognityvinės lingvistikos nuostatas kalbos faktams analizuoti. 4. Studentas gebės argumentuotai reikšti savo nuomonę apie šiuolaikinius kalbos tyrimo metodus, problematiką, kritiškai ir kūrybiškai interpretuoti kalbos faktus. 	Įtraukiamieji užsiėmimai: diskusijos, probleminis dėstymas, atvejų analizė. Literatūros skaitymas, individualios užduotys.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atvirojo tipo testai semestro viduryje ir egzaminų sesijos metu. Tai sudaro 70 proc. balo. 2. Studento dalyvavimas diskusijose (5 proc. kaupiamojo balo). 3. 2 namuose parengtos savarankiško darbo užduotys (25 proc. kaupiamojo balo). 	
Turinys	Kontaktinio darbo valandos		Savarankiškų studijų laikas ir užduotys

		Paskaitos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Konsultacijos	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys seminarui
1.	Įvadinė paskaita: kurso, bendrųjų reikalavimų ir skaitysimos literatūros apžvalga. Kognityvinės lingvistikos krypties atsiradimas, prielaidos, principinės nuostatos. Patirtinis požiūris į kalbą. Kalba ir mąstymas. Semiotiniai kalbos principai	2	2					4	6	1 seminaro užduotis. Skaitiniai: Croft & Cruse 1-4; Dirven 11-14; Dirven & Verspoor 1-13; Evans, Bergen & Zinken 2-5
2.	Tradicinis ir kognityvinis požiūris į kategorizavimą. Vertikalūs ir horizontalūs kategorijų matmuo. Prototipų teorija. Prototipai kalbose. Giminės panašumo principas. Reikšmė ir kontekstas, situacija, geštaltas, kultūra (kultūriniai modeliai). Enciklopedinės žinios. Interpretaciniai rėmai. Bendrosios (folk) ir specializuotosios (expert) kategorijos	2	4					6	16	2 ir 3 seminarų užduotys. Skaitiniai: Dirven 14-16; Rosch 27-48; Ungerer & Schmid 7-58; Taylor 1995 (papildomai): 59-80 <i>1 savarankiško darbo užduotis.</i>
3.	Kognityvinė semantika: reikšmės įkūnytumas, enciklopediškumas ir konceptualumas. Polisemija ir monosemija tradiciniu ir kognityviniu požiūriu. Polisemija ir spindulinės (radial) kategorijos. Neaiškumas ir dviprasmiškumas (vagueness and ambiguity). Atvejo analizė.	2	2					4	6	4 seminaro užduotis. Dirven 16-18; Evans, Bergen & Zinken 6-15; Taylor 1995: 99-121
4.	Semestro vidurio atsiskaitymas		2			1		3	10	Medžiagos kartojimas; pasirengimas atsiskaitymui
5.	Grįžtamasis ryšys. Semestro vidurio atsiskaitymo aptarimas. Individuali problemų analizė. Tradicinis ir kognityvinis požiūris į metonimiją ir metaforą. KL: perkėlimas vienoje srityje (domain). Referentinė metonimijos funkcija. Išryškinimas (highlighting). Konceptualiosios metaforos teorija. Šaltinio ir paskirties sritys, metafora ir metaforinis pasakymas, atitikmenys (mappings), nuslėpimas ir išryškinimas, invariantiškumo hipotezė. Universalieji metaforų bruožai. Kultūrinis specifiškumas. Tarpkalbiniai ypatumai.	2	2			1		5	12	5 seminaro užduotis. Skaitiniai: Lakoff & Johnson 1-13; Lakoff 267-315; Kövesces 3-12; 15-25; Taylor 124-130; Šeškauskienė & Valentjeva (papildomai); Urbonaitė & Šeškauskienė (papildomai). <i>2 savarankiško darbo užduotis.</i>
6.	Erdvės santykių konceptualizavimas ir raiška: figūra ir fonas, jų tipai. Geometrija. Dėmesio paskirstymas. Fiktyvus judėjimas. Metafora ir erdvės santykiai. Kultūriniai erdvės konceptualizavimo ypatumai.	1	2					3	12	6 seminaro užduotis. Skaitiniai: Ungerer & Schmid 163-168, 172-174; Talmy

									177-245; Šeškauskienė & Žilinskaitė 1-38.	
7.	Sapiro-Whorfo hipotezė. Lingvistinis reliatyvumas kognityvistų požiūriu. Erdvė, laikas, konceptualieji skaičiuojamumo pagrindai (skirties tarp skaičiuojamų ir neskaičiuojamų daiktavardžių), giminės kategorija skirtingose kalbose. Atvejų analizė. Rašymo sistemos.	1	2					3	10	7 seminaro užduotis. Skaitiniai: Boroditsky 917-921; Boroditsky et al. 61-79; Chan & Bergen; Majid et al. 108-114
8.	Pagrindiniai kognityvinės gramatikos principai: kompozicionalumas, sudėtinės struktūros. Konstrukcijų gramatika.		2					2	8	8 seminaro užduotis. Skaitiniai: Dirven 22-30; Langacker 444-480; Goldberg 589-600
9.	Kurso apibendrinimas. Konsultacija prieš egzaminą		1			1		2	20	Pasirengimas atsiskaityti
10.	Baigiamasis atsiskaitymas		2					2		
11.	Grįžtamasis ryšys. Individualus rezultatų aptarimas.					1				
Iš viso:		10	21			4		35	135	

Vertinimo strategija: kaupiamasis vertinimas	Svoris %	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
1. Atvirojo tipo testas semestro viduryje	30	9 savaitė	Testą sudaro 3-4 atvirieji klausimai iš aptartos medžiagos. Atsakymas į kiekvieną klausimą vertinamas užduotyje nurodytu taškų skaičiumi atsižvelgiant į turinio tinkamumą, nuosekliai taikomas teorines žinias pavyzdžių analizei, nuoseklų ir argumentuotą dėstymą, kalbos taisyklingumą.
2. Atvirojo tipo testas semestro pabaigoje (egzaminas)	40	kurso pabaigoje	Testą sudaro 4-5 atvirieji klausimai iš aptartos medžiagos. Atsakymas į kiekvieną klausimą vertinamas užduotyje nurodytu taškų skaičiumi atsižvelgiant į turinio tinkamumą, nuosekliai taikomas teorines žinias pavyzdžių analizei, nuoseklų ir argumentuotą dėstymą, kalbos taisyklingumą.
3. Dalyvavimas diskusijose	5		Prasmingas dalyvavimas diskusijose; praleistas ne daugiau nei 1 užsiėmimas; pasirengimas seminarams
4. Dvi savarakiškos užduotys, parengtos namuose	10 ir 15	7 ir 12 savaitės	1) tinkamas turinys (nuorodos į skaitytą literatūrą, aiškus temos supratimas ir gebėjimas pritaikyti teorines žinias kalbos faktams analizuoti, tinkami pavyzdžiai ir t. t.); 2) aiški struktūra ir nuoseklus argumentavimas; 3) kalbos taisyklingumas. Kiekvienam aspektui skiriamas taškų skaičius nurodomas pačioje užduotyje.

Privalomoji literatūra					
Nr.	Autorius	Leidimo metai	Straipsnio ar knygos skyriaus pavadinimas	Žurnalo ar knygos pavadinimas ir puslapiai	Leidėjas, internetinė prieiga
1.	Boroditsky, Lera Lauren A. Schmidt & Webb Philips	2003	Sex, syntax and semantics	Dedre Gentner & Susan Goldin-Meadow (eds). <i>Language in Mind: Advances in the Study of Language and Cognition</i> . Pp. 61-79.	Boston: Massachusetts Institute of Technology
2.	Boroditsky, Lera	2003	Linguistic relativity	Lynn Nadel (ed.), <i>Encyclopedia of Cognitive Science</i> . Pp. 917-921.	London: Macmillan Reference
3.	Chan, Ting Ting & Benjamin Bergen	2005	Writing influences cognition direction spatial	<i>Proceedings of the Twenty-Seventh Annual Conference of the Cognitive Science Society</i>	
4.	Croft, William &	2004	Introduction	<i>Cognitive Linguistics</i> , pp. 1-4	Cambridge:

	Alan D. Cruse				Cambridge University Press
5.	Dirven, René	2009	Kognityvinė lingvistika	Artūras Judžentis (sud.), <i>Kalba ir žmonės</i> . Pp. 11-38.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
6.	Dirven, René & Marjolijn Verspoor	1998	Chapter 1. The Cognitive basis of language: language and thought	<i>Cognitive Exploration of Language and Linguistics</i> . Pp. 1-13.	Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins
7.	Evans, Vyvyan, Benjamin Bergen & Jörg Zinken		The cognitive linguistics enterprise	Vyvyan Evans, Benjamin K. Bergen & Jörg Zinken (eds). <i>The Cognitive Linguistics Reader</i> . Pp. 1-36.	London: Equinox.
8.	Goldberg, Adele	2003	Constructions: a new theoretical approach to language	<i>Trends in Cognitive Science 7 (5): 219-224/</i> Vyvyan Evans, Benjamin K. Bergen & Jörg Zinken (eds). <i>The Cognitive Linguistics Reader</i> . Pp. 589-600.	/London: Equinox.
9.	Kövecses, Zoltán	2002	1 What is metaphor 2 Common source and target domains	<i>Metaphor. A Practical Introduction</i> . Pp. 3-12, 15-25	Oxford: Oxford University Press
10.	Lakoff, George	1993/ 2007	The contemporary theory of metaphor	Andrew Ortony (ed.) <i>Metaphor and Thought</i> . 2 nd ed. Pp. 202-251./ Vyvyan Evans, Benjamin K. Bergen & Jörg Zinken (eds). <i>The Cognitive Linguistics Reader</i> . Pp. 267-315.	Cambridge: Cambridge University Press/ London: Equinox.
11.	George Lakoff & Mark Johnson	1980	1. Concepts we live by 2. The systematicity of metaphorical concepts 3. Metaphorical systematicity: hiding and highlighting	<i>Metaphors We Live By</i> . Pp. 1-13	Chicago and London: The University of Chicago Press
12.	Langacker, Ronald		An introduction to Cognitive Grammar	<i>Cognitive Science 10: 1-40/</i> Vyvyan Evans, Benjamin K. Bergen & Jörg Zinken (eds). <i>The Cognitive Linguistics Reader</i> . Pp. 444-480.	/London: Equinox.
13.	Majid, Asifa, Melissa Bowerman, Sotaro Kita, Daniel Haun & Steven Levinson	2004	Can language restructure cognition? The case for space.	<i>Trends in Cognitive Sciences 8 (3): 108-114</i>	
14.	Rosch, Eleanor	1978	Principles of categorization	Eleanor Rosch and Barbara B. Lloyd (eds.) <i>Cognition and categorization</i> , 27-48.	Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
15.	Šeškauskienė, Inesa & Eglė Žilinskaitė	2015	On the polysemy of the Lithuanian UŽ: a cognitive perspective	<i>The Baltic International Yearbook of Cognition, Logic and Communication 10: 1-38.</i>	Kansas: New Prairie Press. http://newprairiepress.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1101&context=biyclc
16.	Taylor, John R.	1995 ar 2003	4 Prototype categories II (neprivaloma; papildomai) 6 Polysemy and meaning chains 7 Category extension: metonymy and metaphor (7.1 Metonymy)	<i>Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory</i> . Pp. 59-80, 99-130.	Oxford: Oxford University Press
17.	Friedrich Ungerer & Hans- Jörg Schmid	2006	1 Prototypes and categories 4 Figure and Ground	<i>An Introduction to Cognitive Linguistics</i> . Pp. 7-59, 163-168, 172-174	Harlow, England etc.: Pearson Education Limited

Papildomoji literatūra					
Nr.	Autorius	Leidimo metai	Straipsnio ar knygos skyriaus pavadinimas	Žurnalo ar knygos pavadinimas ir puslapiai	Leidėjas, internetinė prieiga
1	Evans, Vyvyan	2007		<i>A Glossary of Cognitive Linguistics</i>	Edinburgh: Edinburgh University Press
2	Evans, Vyvyan &	2006		<i>Cognitive Linguistics. An Introduction</i>	Edinburgh: Edinburgh

	Melanie Green				University Press
3	Fillmore, Charles J.	1982	Frame semantics	The Linguistic Society of Korea (ed.), <i>Linguistics in the Morning Calm</i> . Pp. 111–137.	Seoul: Hanshin
4	Gibbs, Raymond (ed.)	2008		<i>The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought</i>	Cambridge: Cambridge University Press
5	Langacker, Ronald W.	2008		<i>Cognitive Grammar: A basic introduction</i>	Oxford: Oxford University Press
5	Mikulskas, Rolandas	2009	Kognityvinė lingvistika ir leksikografijos problemos	Artūras Judžentis (sud.), <i>Kalba ir žmonės</i> . Pp. 39–80.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
6	Radden, Günter & René Dirven	2007		<i>Cognitive English Grammar</i>	Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company
7	Šeškauskienė, Inesa & Oksana Valentjeva	2015	Poetic journeys and other metaphors underlying literary criticism of poetry in English and Russian.	<i>Revista Brasileira de Linguística Aplicada</i> 15 (2): 421–452.	Belo Horizonte: Universidade Federal de Minas Gerais. http://www.scielo.br/pdf/rbla/v15n2/1984-6398-rbla-15-02-00421.pdf ; mla.org
8	Urbonaitė, Justina & Inesa Šeškauskienė	2007	Health metaphor in political and economic discourse: a cross linguistic analysis.	<i>Kalbų studijos/Studies about Languages</i> 11: 68–73.	http://www.kalbos.lt/zurnalai/11_numeris/09.pdf

Aprašą parengė	Parašas	Patvirtino studijų programos komitetas	Parašas	Data
Doc. dr. Inesa Šeškauskienė dr. Eglė Žilinskaitė		Komiteto pirmininko vardas, pavardė: Doc. Vaiva Žeimantienė (dalykinė (teisės) kalba Prof. Meilutė Ramonienė (taikomoji kalbotyra)		